

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ε.Π.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Έργο: «3η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου 2014-2020»
Αρ. Σύμβασης : 1487/24.05.2023

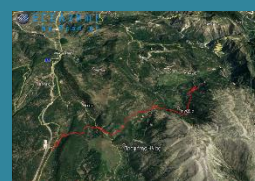
3ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ

30 Νοεμβρίου 2023

3η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου 2014-2020

Επιτελική Σύνοψη των συμπερασμάτων και των συστάσεων της Αξιολόγησης

REMACO
Management Consultants

1. Συνοπτική παρουσίαση του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020

Το **Ε.Π. «Ήπειρος 2014-2020»** αποτελεί μέρος της δομής του ΕΣΠΑ 2014-2020, αποτελώντας ένα από τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του, το οποίο χρηματοδοτείται από δύο διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ – Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και ΕΚΤ – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από Εθνικούς Πόρους. **Εγκρίθηκε** με την C(2014) 10172 Εκτελεστική Απόφαση της 18.12.2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το **Αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας**, στο οποίο επικεντρώθηκε η δομή και η διάρθρωση του ΕΠ «Ήπειρος 2014-2020» είναι:

«Να καταστεί Αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολιτισμό της Ηπείρου»

Στο πλαίσιο επίτευξης του παραπάνω οράματος, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην υλοποίηση της **Περιφερειακής Στρατηγικής «Εξυπνης Εξειδίκευσης»**, με τη στήριξη να επικεντρώνεται στους κάτωθι τομείς εξειδίκευσης:

- ✓ Πρωτογενής τομέας – μεταποίηση – αγροδιατροφή – γαστρονομία
- ✓ Βιομηχανία της εμπειρίας: Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργική Οικονομία
- ✓ Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, ΤΠΕ και νεανική επιχειρηματικότητα
- ✓ Υγεία και Ευεξία.

Η επίτευξη του οράματος του ΕΠ «Ήπειρος 2014-2020» επιτυγχάνεται μέσω πέντε (5) Στρατηγικών Στόχων (ΣΣ):

- ΣΣ1: **Ενίσχυση** της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ
- ΣΣ2: **Προστασία** του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη
- ΣΣ3: **Ενίσχυση** υποδομών μεταφορών
- ΣΣ4: **Ενίσχυση** υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας
- ΣΣ5: **Ανάπτυξη** Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων

Οι κατανεμημένοι στο Πρόγραμμα πόροι, με βάση την τελευταία αναθεώρηση, ανέρχονται σε **€236,4 εκ.** Κοινοτική Συνδρομή (€295,5 εκ. Δημόσια Δαπάνη), εκ των οποίων €194,3 εκ. ΚΣ από το ΕΤΠΑ (€242,9 εκ. Δημόσια Δαπάνη) και €42,1 εκ. από το ΕΚΤ (€52,6 Δημόσια Δαπάνη).

Για την εξυπηρέτηση του κεντρικού στόχου – οράματος της Περιφέρειας, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δομήθηκε σε **7 Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ)**, από τους οποίους οι πέντε πρώτοι ΑΠ αντιστοιχούν στους **πέντε Στρατηγικούς Στόχους** του Προγράμματος και οι δύο τελευταίοι ΑΠ αφορούν στην **Τεχνική Βοήθεια** ΕΚΤ και ΕΤΠΑ του Προγράμματος. Ειδικότερα, οι ΑΠ του ΕΠ «Ήπειρος 2014-2020», με αναφορά και στους **θεματικούς στόχους** με τους οποίους συνδέεται ο καθένας, είναι οι εξής:

- **Άξονας Προτεραιότητας 1:** Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ
  - **ΘΣ 1.** Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας
  - **ΘΣ 2.** Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και της ποιότητάς τους
  - **ΘΣ 3.** Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- **Άξονας Προτεραιότητας 2:** Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη
  - **ΘΣ 4.** Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
  - **ΘΣ 5.** Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων
  - **ΘΣ 6.** Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων

- **Άξονας Προτεραιότητας 3:** Ενίσχυση υποδομών μεταφορών
  - **ΘΣ 7.** Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων
- **Άξονας Προτεραιότητας 4:** Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας
  - **ΘΣ 9.** Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης
  - **ΘΣ 10.** Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση
- **Άξονας Προτεραιότητας 5:** Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων
  - **ΘΣ 8.** Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
  - **ΘΣ 9.** Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης
- **Άξονας Προτεραιότητας 6:** Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ
- **Άξονας Προτεραιότητας 7:** Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ.

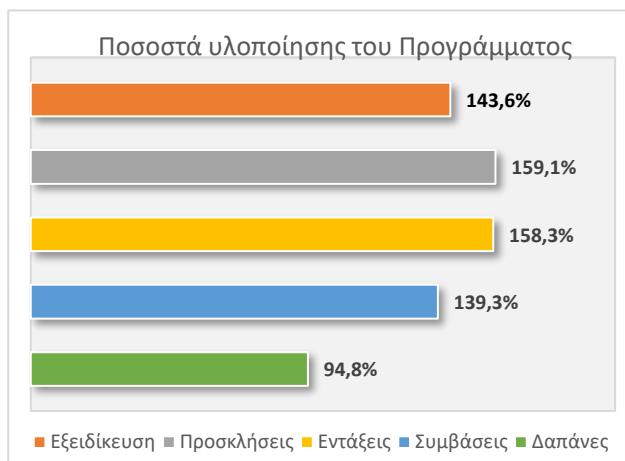
2. Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και της αποτελεσματικότητας του Ε.Π. Ήπειρος 2014-2020

Πορεία υλοποίησης του Προγράμματος

Η πορεία υλοποίησης του ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου είναι σημαντική τόσο σε όρους εκτέλεσης των έργων όσο και εφαρμογής της αναπτυξιακής πολιτικής και των στόχων του προγράμματος και δίνει αποτελέσματα στα σημαντικά αναπτυξιακά προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιφέρεια συνολικά, αλλά και οι παραγωγικοί φορείς, οι εργαζόμενοι και οι άνεργοι.

Διανύοντας τον όγδοο χρόνο υλοποίησης του ΕΠ, η πρόοδος υλοποίησής του με βάση τα χρηματοδοτικά στοιχεία εφαρμογής του έως τις 07.11.2023, συνοψίζεται στα ακόλουθα:

- ▶ έχουν εξειδικευθεί **92** δράσεις συνολικού προϋπολογισμού **424,31 εκ. €**
- ▶ έχουν εκδοθεί **108** Προσκλήσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους **470,12 εκ. €**
- ▶ έχουν **ενταχθεί 5.386 έργα** συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης **467,71 εκ. €**
- ▶ οι **Νομικές Δεσμεύσεις** ανέρχονται σε **411,69 εκ. €**
- ▶ οι **Πιστοποιημένες Δαπάνες** ανέρχονται σε **280,2 εκ. €**

Συνολικά, έως τις 07.11.2023 το πρόγραμμα εμφανίζει **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης, εντάξεων και νομικών δεσμεύσεων και ικανοποιητικό βαθμό απορρόφησης** (λαμβάνοντας υπόψη ότι βρισκόμαστε στο τέλος της τρέχουσας ΠΠ 2014-2020).

Συνολικά έως τις 07.11.2023 στο Πρόγραμμα είχαν ενταχθεί:

- **237 έργα δημοσίων συμβάσεων** (έργα πλην κρατικών ενισχύσεων), εκ των οποίων **99 έργα** προϋπολογισμού 60,01 εκ. € **έχουν ολοκληρωθεί** (41,8% του πλήθους), **101 βρίσκονται σε εξέλιξη και εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν** εμπρόθεσμα έως το τέλος του 2023 (42,6% του πλήθους), **13 έργα αφορούν σε συνεχιζόμενα έργα** υποστήριξης της λειτουργίας κοινωνικών δομών των οποίων η χρηματοδότηση θα μεταφερθεί στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 (5,5% του πλήθους), ενώ **9 έργα** έχουν χαρακτηριστεί ως **τμηματοποιημένα έργα (phasing)**, των οποίων η β' φάση θα χρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027.
- **5.149 έργα κρατικών ενισχύσεων**, εκ των οποίων **4.982 έργα** προϋπολογισμού 67,12 εκ. € **έχουν ήδη ολοκληρωθεί**, ενώ **τα υπόλοιπα εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν εμπρόθεσμα** έως το τέλος του 2023

Τα παραπάνω στοιχεία, με ανάλυση στους 7 Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) του Προγράμματος, παρουσιάζουν την εξής εικόνα:

Στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1, «Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ» υλοποιούνται δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας (με επικέντρωση στις ΜΜΕ), με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ. Ο ΑΠ1 έχει **προϋπολογισμό 73,27 εκ. €** και αντιπροσωπεύει σχεδόν το **24,8%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ. Στον ΑΠ1 έχουν ενταχθεί 4.986 έργα και εμφανίζει υψηλότερους βαθμούς ενεργοποίησης, εντάξεων και συμβασιοποιήσεων (154,4%, 130% και 128,2% αντίστοιχα) που ουσιαστικά αποτυπώνουν την ενεργοποίηση της δράσης για την αντιμετώπιση του COVID-19, τα έργα της οποίας έχουν πλέον απορροφήσει δαπάνες, ανεβάζοντας και τον βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων σε ικανοποιητικά επίπεδα (82,9%).

Στο πλαίσιο του **Άξονα Προτεραιότητας 2, «Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη»**, υλοποιούνται δράσεις που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη. Ο άξονας έχει **προϋπολογισμό 102,72 εκ. €** και αντιπροσωπεύει σχεδόν το **34,8%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ. Εμφανίζει υψηλό βαθμό ενεργοποίησης και εντάξεων (έχουν ενταχθεί 89 έργα συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης 172,95 εκ. € που αντιστοιχεί στο 168,4% του προϋπολογισμού του), καθώς και υψηλό βαθμό συμβασιοποίησης (137,1%) και απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (98,1%). Σημαντική επιτάχυνση παρατηρήθηκε στη συμβασιοποίηση των έργων κατά το έτος 2021 (+46,8%) που έδωσαν ώθηση και στην πραγματοποίηση δαπανών κατά το 2022 (+25,6%).

Στο πλαίσιο του **Άξονα Προτεραιότητας 3, «Ενίσχυση υποδομών μεταφορών»**, υλοποιούνται δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση υποδομών μεταφορών. Ο άξονας έχει **προϋπολογισμό 31,1 εκ. €** και αντιπροσωπεύει το **10,5%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ, στον οποίο έχουν ενταχθεί πέντε (5) έργα. Εμφανίζει υψηλό βαθμό ενεργοποίησης (314,2%), εντάξεων (267,2%) και συμβασιοποίησης (219,2%) και πολύ ικανοποιητικό βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (91,3%).

Στο πλαίσιο του **Άξονα Προτεραιότητας 4, «Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας»**, έχουν ενταχθεί 25 έργα ενίσχυσης υποδομών εκπαίδευσης, υγείας, πρόνοιας και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ο άξονας έχει **προϋπολογισμό 31,58 εκ. €** και αντιπροσωπεύει το **10,7%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ. Εμφανίζει υπερδέσμευση στις εντάξεις (121,7%), τις Νομικές Δεσμεύσεις (118%) και στην απορρόφηση των προγραμματικών του πόρων (105,3%).

Στο πλαίσιο του **Άξονα Προτεραιότητας 5, «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων»**, υλοποιούνται 354 έργα που στοχεύουν στην ενίσχυση της απασχόλησης και της κινητικότητας των εργαζομένων και την κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση των διακρίσεων. Ο άξονας έχει **προϋπολογισμό 52,29 εκ. €** και αντιπροσωπεύει το **17,7%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ. Εμφανίζει υπερδέσμευση στις εντάξεις (136,4%), τις συμβασιοποιήσεις (127,4%) και στην απορρόφηση των προγραμματικών πόρων (101,6%).

Στο πλαίσιο του **Άξονα Προτεραιότητας 6, «Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ»**, υλοποιούνται δράσεις που στοχεύουν στην εφαρμογή των δράσεων ΕΚΤ που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5 και περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών της Διαχειριστικής Αρχής, των υποστηρικτικών δομών του συστήματος διοίκησης, καθώς και των Δικαιούχων και λοιπών εμπλεκόμενων με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή των δράσεων ΕΚΤ του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ο άξονας έχει **προϋπολογισμό 286,27 χιλ. €** και αντιπροσωπεύει μόλις το **0,10%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ. Εμφανίζει υψηλή ενεργοποίηση και εντάξεις (274,7% και 112,8%), αλλά πολύ χαμηλό βαθμό συμβασιοποίησης (43,8%) και απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (32,8%).

Στο πλαίσιο του **Άξονα Προτεραιότητας 7, «Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ»**, και αφορά στην Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος για την εφαρμογή των δράσεων ΕΤΠΑ που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Αξόνων Προτεραιότητας 1 έως 4 και περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών της Διαχειριστικής Αρχής, των υποστηρικτικών δομών του συστήματος διοίκησης, καθώς και των Δικαιούχων και λοιπών εμπλεκόμενων με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή των δράσεων ΕΤΠΑ του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ο άξονας έχει **προϋπολογισμό 4,21 εκ. €** και αντιπροσωπεύει μόλις το **1,4%** του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠ. Εμφανίζει πολύ υψηλή ενεργοποίηση και εντάξεις (123,7% και 148,1%). Επίσης, εμφανίζει σχετικά υψηλό βαθμό συμβασιοποίησης (107,8%) και απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (91,4%).

Αποτελεσματικότητα του Προγράμματος

Ο Δείκτης **αποτελεσματικότητας του Προγράμματος** **ανέρχεται σε 0,9806**, τιμή η οποία εκτιμάται ως ιδιαίτερα ικανοποιητική, λαμβάνοντας υπόψη ότι αφορά το σύνολο των ενταγμένων έργων τα οποία θα συνεισφέρουν στο κλείσιμο του Προγράμματος με εκτιμώμενες δαπάνες που υπερκαλύπτουν τους διαθέσιμους πόρους (ποσοστό ολοκλήρωσης 116,3%). Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του Άξονα Προτεραιότητας 2, ο οποίος εμφανίζει δείκτη αποτελεσματικότητας 0,9718 και παράλληλα έχει σημαντική χρηματοδοτική βαρύτητα στο Πρόγραμμα (31,4%) και ακολουθεί ο Άξονας Προτεραιότητας 1 με δείκτη αποτελεσματικότητα 0,9865 και χρηματοδοτική βαρύτητα 22%. Υψηλή τιμή του δείκτη αποτελεσματικότητας παρουσιάζει ο ΑΠ 4 (0,9913), αλλά η επίδραση του στο συνολικό δείκτη αποτελεσματικότητας του ΕΠ είναι μειωμένη λόγω της χαμηλότερης χρηματοδοτικής του βαρύτητας (9%).

Αναλυτικότερα, ανά ΑΠ:

- ▶ Ο **ΑΠ 1** παρουσιάζει δείκτη αποτελεσματικότητας 0,9865, ο οποίος οφείλεται κυρίως στην πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ 3 (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,9840), τα οποία έχουν υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα σε σύνολο των εντάξεων του Άξονα (76,7%).
- ▶ Ο Δείκτης Αποτελεσματικότητας του **ΑΠ 2** ανέρχεται σε 0,9718 και οφείλεται κατά κύριο λόγο στο υψηλό ποσοστό φυσικής υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΘΣ 6 (0,9873), ο οποίος δεσμεύει το 57,25% του π/υ των ενταγμένων έργων του Άξονα.
- ▶ Αντίστοιχη είναι η πρόοδος υλοποίησης των έργων του **ΑΠ 3** (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,9829), με τα ενταγμένα έργα του να καλύπτουν το 19,4% του π/υ των ενταγμένων έργων του Προγράμματος τα οποία θα συνεισφέρουν με δαπάνες στο κλείσιμο.
- ▶ Ο **ΑΠ 4** παρουσιάζει τον υψηλότερο δείκτη αποτελεσματικότητας (0,9913), που οφείλεται κυρίως στην σημαντική πρόοδο υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΘΣ 9 (0,9898), οι οποίες αποτελούν και το 56,3% του συνολικού π/υ των ενταγμένων έργων στον Άξονα. Αντίστοιχα υψηλή πρόοδο

υλοποίησης παρουσιάζουν και οι παρεμβάσεις του ΘΣ 10 (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,9938) με χρηματοδοτική βαρύτητα 43,7%.

- ▶ Ο ΑΠ 5 παρουσιάζει τον 3ο υψηλότερο δείκτη αποτελεσματικότητας στο Πρόγραμμα (0,9840), τιμή η οποία οφείλεται κυρίως στην πρόοδο υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΘΣ 9 που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,9840), οι οποίες έχουν υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα (90,42%).
- ▶ Οι ΑΠ 6 και 7 που αφορούν στην Τεχνική Βοήθεια, έχουν περιορισμένη χρηματοδοτική βαρύτητα, με αποτέλεσμα η συγκριτικά χαμηλότερη αποτελεσματικότητα του ΑΠ 7 (0,9575) και η ακόμα χαμηλότερη αποτελεσματικότητα του ΑΠ 6 (0,8247) να μην επηρεάζουν σημαντικά την συνολική πορεία του Προγράμματος.

Τα βασικά συμπεράσματα από την ανάλυση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος είναι ανά ΑΠ τα εξής:

ΑΠ 1: Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ

Η διαχρονική εξέλιξη της πορείας υλοποίησης του Άξονα Προτεραιότητας 1 αναδεικνύει το πρόβλημα της «καθυστερημένης» ενεργοποίησης και εφαρμογής των δράσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΘΣ 1), των δράσεων βελτίωσης της πρόσβασης και της χρήσης ΤΠΕ (ΘΣ 2), καθώς και των δράσεων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΘΣ 3).

Με βάση τα στοιχεία ΟΠΣ 07.11.2023, ο ΑΠ 1 εμφανίζει υψηλούς βαθμούς ενεργοποίησης, εντάξεων και συμβασιοποιήσεων (154,4%, 130% και 128,2% αντίστοιχα) που ουσιαστικά αποτυπώνουν την ενεργοποίηση της δράσης του COVID-19 του 2021, τα έργα της οποίας έχουν πλέον απορροφήσει δαπάνες, ανεβάζοντας και τον βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων σε ικανοποιητικά επίπεδα (82,9%).

Η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΑΠ 1 επηρεάστηκε από πολλούς παράγοντες μεταξύ των οποίων:

- οι δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν στην υποχρεωτική εφαρμογή του ΠΣΚΕ, οι οποίες επηρέασαν σημαντικά την πρόοδο υλοποίησης των δράσεων κρατικών ενισχύσεων των ΘΣ 1, 2 & 3
- Η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων των ΘΣ 1 & 2 παρουσίασε σημαντική καθυστέρηση εξαιτίας των σχετικών αιρεσιμοτήτων και αυτοδεσμεύσεων.
- Η ενεργοποίηση παρεμβάσεων του ΘΣ 2 επιβράδυνθηκαν περαιτέρω από την εφαρμογή της νέας διαδικασίας εξέτασης τους και της έγκρισης τους από τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής, η οποία ως νέα δομή, χρειάστηκε ένα σημαντικό χρονικό διάστημα για να οργανώσει τη λειτουργία της και να στελεχωθεί, ώστε να ανταποκρίνεται εγκαίρως στα σχετικά αιτήματα των φορέων.
- Οι νομικής μορφής δυσκολίες που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα
- Η θέσπιση του νέου κανονιστικού πλαισίου για τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία της περιόδου 2014-2020 και οι ενέργειες που απαιτήθηκαν για την επικαιροποίηση των ex-ante αξιολογήσεων τους, καθυστέρησαν την έναρξη εφαρμογής τους.

ΑΠ 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη.

Η ενεργοποίηση του ΑΠ2 ξεκινάει από την αρχή σχεδόν της ΠΠ, με τις πρώτες εντάξεις έργων να πραγματοποιούνται το 2015, ενώ το 2016 οι εντάξεις στον ΑΠ δεκαπλασιάζονται με το ποσοστό τους να φτάνει στο 85,6% του π/υ του ΑΠ, κυρίως λόγω των μεταφερόμενων έργων της ΠΠ 2007-2013.

Ο ΑΠ 2 εμφανίζει πολύ υψηλούς βαθμούς ενεργοποίησης, εντάξεων και συμβασιοποίησης (160,7%, 168,4% & 137,1% αντίστοιχα) και υψηλό βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (98,1%). Σημαντική επιτάχυνση παρατηρήθηκε στη συμβασιοποίηση των έργων κατά το έτος 2021 (+46,8%) που έδωσαν ώθηση και στην πραγματοποίηση δαπανών κατά το 2022 (+25,6%).

Βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες της ομαλής υλοποίησης των έργων του ΑΠ2 αποτέλεσαν τα εξής:

- Η πρόοδος της υλοποίησης επιμέρους παρεμβάσεων του Θεματικού Στόχου 4 επηρεάστηκε σημαντικά από την καθυστέρηση στην εκπλήρωση της αιρεσιμότητας 4.1, που αφορά στη θέσπιση μέτρων για τη διασφάλιση των ελάχιστων απαιτήσεων που αφορούν στην ενεργειακή απόδοση κτιρίων και καλύφθηκε με τη δημοσίευση της ΚΥΑ έγκρισης του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ) τον Ιούνιο του 2017. Επίσης, για την έναρξη του Προγράμματος Εξοικονομώ Κατ' Οίκον II απαιτήθηκαν πολλές χρονοβόρες ενέργειες προετοιμασίας, όπως ο επανασχεδιασμός των κριτηρίων επιλογής/ένταξης των νοικοκυριών, η επικαιροποίηση των ζητούμενων δικαιολογητικών στο πλαίσιο της οριστικοποίησης του νέου Οδηγού Εφαρμογής, η απαιτούμενη τροποποίηση του πληροφοριακού συστήματος των Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης, λόγω του νέου ΚΕΝΑΚ, καθώς και η ανάπτυξη ενιαίου πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων. Τα ανωτέρω είχαν ως αποτέλεσμα η υποβολή αιτήσεων στο Πρόγραμμα να ξεκινήσει τον Μάρτιο του 2018.
- Η πρόοδος υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΘΣ 6 επηρεάστηκε σημαντικά από την απαίτηση εκπλήρωσης των Αιρεσιμοτήτων 6.1 «Τομέας υδάτων: ύπαρξη α) τιμολογιακής πολιτικής για το νερό και β) επαρκούς συνεισφοράς των διαφόρων χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης, σε ποσοστό που καθορίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για τις επενδύσεις που στηρίζονται από τα προγράμματα» & 6.2 «Τομέας αποβλήτων: Προώθηση των οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων στον τομέα των αποβλήτων, ιδίως μέσω της εκπόνησης σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ και με βάση την ιεράρχηση των αποβλήτων».
- Επιπλέον ανασταλτικό παράγοντα αποτέλεσε η αναμόρφωση του Θεσμικού Πλαισίου Δημοσίων Συμβάσεων - Ν. 4412/2016 (και ο απαιτούμενος χρόνος προσαρμογής των Δικαιούχων σε αυτό), καθώς και η καθυστέρηση στην έναρξη λειτουργίας του Μητρώου Μελών Επιτροπών Διαγωνισμού – ΜΗΜΕΔ (Φεβ 2018), που επηρέασε τη δημοπράτηση έργων με το σύστημα “Μελέτη – Κατασκευή”.
- Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ως ανασταλτικός παράγοντας και ο απαιτούμενος χρόνος ωρίμασης των Παρεμβάσεων Ολοκληρωμένων Εδαφικών Επενδύσεων (ΟΕΕ). Η εφαρμογή των εργαλείων χωρικής ανάπτυξης διέπεται από πολύπλοκες απαιτήσεις και διαδικασίες και απαιτεί αρκετό χρόνο ωρίμανσης για να υλοποιηθούν οι σχετικές στρατηγικές. Ο ενισχυμένος ρόλος των αστικών αρχών αποτελεί θετικό στοιχείο, απαιτείται ωστόσο, χρόνος για τη διαβούλευση με τους πολίτες, ώστε αφενός να διασφαλιστεί ο ρόλος της αστικής αρχής και από την άλλη να επιτευχθεί η βέλτιστη και απρόσκοπτη υλοποίηση των παρεμβάσεων.
- Τέλος, η καθυστέρηση που παρατηρείται διαχρονικά στην εφαρμογή των παρεμβάσεων του ΑΠ2 (συμβάσεις, δαπάνες) οφείλεται και στα μεγάλα ποσοστά των εκπτώσεων (50%-60%) κατά τις διαδικασίες δημοπράτησης των έργων.

ΑΠ 3: Ενίσχυση υποδομών μεταφορών

Ο ΑΠ 3 εμφανίζει υψηλότετους βαθμούς ενεργοποίησης (314,2%), εντάξεων (267,2%) και συμβάσεων (219,2%), και πολύ ικανοποιητικό βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (91,3%), με την πλειοψηφία των δαπανών να πραγματοποιούνται κατά τα προηγούμενα δύο έτη (2021 & 2022).

Βασικοί παράγοντες που επηρέασαν την ομαλή εφαρμογή των παρεμβάσεων του Άξονα στον τομέα των μεταφορών είναι:

- Η έλλειψη ωριμότητας των έργων για την έκδοση προσκλήσεων
- Οι χρονοβόρες διαδικασίες απαλλοτριώσεων, που αποτελούν απαραίτητες προπαρασκευαστικές ενέργειες για τη δημοπράτηση των έργων.

- Η αναμόρφωση του Θεσμικού Πλαισίου Δημοσίων Συμβάσεων - Ν. 4412/2016: οι αλλαγές που επέφερε ο Νόμος στις διαδικασίες διεξαγωγής των διαγωνισμών, η καθυστέρηση στην έκδοση των απαραίτητων ερμηνευτικών εγκυκλίων και αποφάσεων για την εφαρμογή της διαδικασίας διεξαγωγής διαγωνισμού, καθώς και των υποδειγμάτων της ΕΑΔΗΣΥ για την υποβολή των τευχών διαγωνισμού, καθυστέρησαν σημαντικά τις διαδικασίες δημοπράτησης των έργων.

ΑΠ 4: Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας

Ο ΑΠ 4 εμφανίζει υπερδέσμευση στις εντάξεις (121,7%), στις συμβασιοποιήσεις (118%) και στις δαπάνες (105,3%).

Η πλειοψηφία των εντάξεων στο ΑΠ 4 πραγματοποιήθηκε τη διετία 2016 – 2017, ενώ αρκετά από τα ενταγμένα έργα του Άξονα αποτελούν έργα μεταφερόμενα από την προηγούμενη ΠΠ 2007 -2013.

ΑΠ 5: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων

Ο ΑΠ 5 φαίνεται να επιτυγχάνει τους στόχους του ήδη, αφού οι δαπάνες υπερκαλύπτουν το σύνολο των διαθέσιμων πόρων του ΑΠ, όντας στο 101,6%, ενώ σημαντική είναι και η υπερδέσμευση των εντάξεων (136,4%) και των συμβασιοποιήσεων (127,4%).

ΑΠ 6 & 7: Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ και ΕΤΠΑ)

Ο ΑΠ 6 εμφανίζει πλήρη ενεργοποίηση και εντάξεις, αλλά πολύ χαμηλό βαθμό συμβασιοποίησης (43,8%) και απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (32,8%). Η επιτάχυνση που παρατηρήθηκε στις διαδικασίες ένταξης των έργων το 2017 δεν έχει μέχρι στιγμής προσδώσει την απαιτούμενη δυναμική στην υλοποίηση του ΑΠ 6.

Ο ΑΠ 7 εμφανίζει πλήρη ενεργοποίηση, υπερδέσμευση σε εντάξεις και συμβάσεις (148,1% & 107,8% αντίστοιχα) και σχετικά ικανοποιητικό βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (91,4%).

3. Αποτελέσματα από την ανάλυση του Πλαισίου Επιδόσεων

Με βάση την ανάλυση του Πλαισίου Επιδόσεων ανά Άξονα Προτεραιότητας που έλαβε χώρα στο πλαίσιο της αξιολόγησης, προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα:

- ▶ Για τον **Άξονα Προτεραιότητας 1**, εκτιμάται ότι το σύνολο των δεικτών εκρών του Πλαισίου Επιδόσεων θα σημειώσουν πλήρη επίτευξη ή ακόμη και υπερκάλυψη του στόχου για το 2023, ενώ ο οικονομικός δείκτης προβλέπεται να επιτευχθεί σε ποσοστό 98% περίπου.
- ▶ Για τον **Άξονα Προτεραιότητας 2**, εκτιμάται ότι το σύνολο των δεικτών του Πλαισίου Επιδόσεων θα σημειώσουν πλήρη επίτευξη ή ακόμη και υπερκάλυψη του στόχου για το 2023. Εξάιρεση αποτελεί ο δείκτης CO19 «Επεξεργασία λυμάτων: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων», ο οποίος αναμένεται ότι θα παρουσιάσει επίτευξη του στόχου σε πολύ χαμηλό ποσοστό (25% περίπου), καθώς τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα που συμβάλλουν στον δείκτη προβλέπεται ότι δεν θα ολοκληρωθούν εντός της προγραμματικής περιόδου.
- ▶ Για τον **Άξονα Προτεραιότητας 3**, εκτιμάται ότι ο δείκτης εκρών του Πλαισίου Επιδόσεων θα παρουσιάσει επίτευξη του στόχου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 75%, όχι όμως πλήρη επίτευξη, καθώς δύο από τις τρεις ενταγμένες πράξεις που συμβάλλουν στον δείκτη προβλέπεται ότι δεν θα ολοκληρωθούν εντός της προγραμματικής περιόδου. Ο οικονομικός δείκτης F100 του άξονα εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί σε ένα ποσοστό πολύ μεγαλύτερο του 100%.

- ▶ Για τον **Άξονα Προτεραιότητας 4**, εκτιμάται ότι το σύνολο των δεικτών του Πλαισίου Επιδόσεων θα σημειώσουν πλήρη επίτευξη ή ακόμη και υπερκάλυψη του στόχου για το 2023. Εξάιρεση αποτελεί ο δείκτης SO031 «Δυναμικότητα κοινωνικών υποδομών που ενισχύονται», ο στόχος του οποίου εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κατά 92% περίπου, καθώς μία από τις σχετικές πράξεις έχει χαρακτηριστεί ως ημιτελής στο Σχέδιο Δράσης του Προγράμματος.
- ▶ Για τον **Άξονα Προτεραιότητας 5**, εκτιμάται ότι το σύνολο των δεικτών του Πλαισίου Επιδόσεων θα σημειώσουν πλήρη επίτευξη ή ακόμη και υπερκάλυψη του στόχου για το 2023.

Απ' ό,τι φαίνεται δηλαδή, εκτιμάται ότι σε όλους τους Άξονες Προτεραιότητας **θα σημειωθεί επιτυχία στην επίτευξη των στόχων του Πλαισίου Επιδόσεων για το 2023**.

4. Αποδοτικότητα του Προγράμματος

Σε όρους **αποδοτικότητας του Προγράμματος**, δηλαδή βάσει του λόγου της φυσικής (αποτελεσματικότητα) προς την οικονομική υλοποίηση, το **ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ** εμφανίζει τιμή λίγο μεγαλύτερη της μονάδας, **1,3906**, δεδομένου ότι η πρόοδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων (δείκτης αποτελεσματικότητας) ακολουθείται από μικρότερο ποσοστό απορρόφησης.

Την υψηλότερη αποδοτικότητα εμφανίζουν οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του **ΑΠ 3** (2,8368), δεδομένου ότι παρουσιάζουν χαμηλότερη απορρόφηση (34,65%) σε σχέση με το βαθμό της φυσικής τους ολοκλήρωσης (98,29%), γεγονός που θα πρέπει να ερμηνευθεί ως αποτέλεσμα της υστέρησης δήλωσης δαπανών σε επιμέρους έργα του Άξονα και όχι της οικονομικότερης υλοποίησής τους.

Αντίστοιχα, υψηλό δείκτη αποδοτικότητας εμφανίζει και ο **ΑΠ 6** (2,8342), δεδομένου ότι οι δράσεις Τεχνικής Βοήθειας ΕΚΤ που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΑΠ, παρουσιάζουν χαμηλότερη απορρόφηση (29,10%) σε σχέση με το βαθμό της φυσικής τους ολοκλήρωσης (82,47%), ως αποτέλεσμα της υστέρησης δήλωσης δαπανών σε επιμέρους έργα.

Στους υπόλοιπους Άξονες Προτεραιότητας η πρόοδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου ακολουθείται από αντίστοιχη πρόοδο του οικονομικού αντικειμένου, με αποτέλεσμα ο δείκτης αποδοτικότητας να διαμορφώνεται λίγο πάνω από την μονάδα.

5. Συμπεράσματα από την ανάλυση της λογικής παρέμβασης

Η ανάλυση της εσωτερικής λογικής του ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020 λαμβάνει υπόψη της, τις ανάγκες στους τομείς πολιτικής και τους Στρατηγικούς Στόχους του Προγράμματος, τους Ειδικούς Στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα των παρεμβάσεων των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, τις Δράσεις που αντιστοιχούνται σε συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες, καθώς και τους Δείκτες Αποτελεσμάτων και Εκρών που επιλέγονται για την μέτρηση/απόδοση των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Από τον έλεγχο της λογικής παρέμβασης του Προγράμματος προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Η **στρατηγική του ΕΠ** χαρακτηρίζεται από ικανοποιητική λογική και προγραμματική συνέχεια από το ανώτερο έως το κατώτερο επίπεδο στοχοθεσίας.
- Οι **διατυπωμένες αναπτυξιακές ανάγκες αποτυπώνουν τα κρίσιμα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Περιφέρεια**, ενώ όπου αυτό είναι αναγκαίο υποδεικνύονται κατά κανόνα οι ανάγκες που προβλέπεται να καλυφθούν από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,

- Οι **Στρατηγικοί Στόχοι του ΕΠ** απορρέουν ομαλά και εντάσσονται πλήρως στην λογική του Γενικού Αναπτυξιακού Στόχου / Οράματος της Περιφέρειας Ηπείρου και εξειδικεύονται με την σειρά τους εξ ίσου ομαλά από τους ειδικούς στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο ΑΠ.
- Οι **Ειδικοί Στόχοι σε επίπεδο ΑΠ** είναι συμβατοί με τους Στρατηγικούς Στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι σε αντιστοιχία με τις διαπιστωμένες ανάγκες και προκλήσεις των τομέων πολιτικής ευθύνης του Προγράμματος,
- Οι προβλεπόμενες **Κατηγορίες Δράσεων** όπως κατηγοριοποιούνται σε Επενδυτικές Προτεραιότητες είναι συμβατές με τους Ειδικούς Στόχους του ΕΠ, ενώ επιβεβαιώνεται μέσω αυτών η συμβολή του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των αναγκών και την πραγμάτωση των επιθυμητών αποτελεσμάτων.
- Το **σύστημα δεικτών του Προγράμματος**, μετά και τις διαδοχικές τροποποιήσεις του, αποτυπώνει με συνεπή τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα των παρεμβάσεων που έχουν σχεδιασθεί και υλοποιούνται κατά την εφαρμογή του Προγράμματος.

6. Συμπεράσματα - Πρόταση αναθεώρησης του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020

Με βάση τα αποτελέσματα αξιολόγησης σχετικά με το βαθμό ολοκλήρωσης του ΠΕΠ στο τέλος της Προγραμματικής Περιόδου 2014 -2020 και λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση του βαθμού επικινδυνότητας των επιμέρους έργων (ενταγμένων και νέων) προκύπτει ανάγκη αναθεώρησης του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020. Η παρούσα πρόταση αναθεώρησης του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 αποτελεί την τελευταία αναθεώρηση του Προγράμματος και στοχεύει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής και αποδοτικής ολοκλήρωσής του, λαμβάνοντας υπόψη την πορεία υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και τη δυνατότητα ολοκλήρωσής τους, καθώς και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων τμηματοποίησης και «μεταφοράς» έργων, σύμφωνα με τις επιλεξιμότητες και τους διαθέσιμους πόρους της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται **εσωτερική ανακατανομή των πόρων** του Προγράμματος και αντίστοιχες μεταβολές σε επιμέρους δείκτες του Προγράμματος.

Τα βασικά σημεία της προτεινόμενης αναθεώρησης είναι τα κάτωθι:

- A.** Εσωτερική ανακατανομή πόρων εντός του Προγράμματος με τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων του
- ▶ Μείωση της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης του Άξονα Προτεραιότητας 1 κατά 8.800.00€ (-15%)
  - ▶ Αύξηση της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης του Άξονα Προτεραιότητας 2 κατά 1.600.000€ (+1,9%)
  - ▶ Αύξηση της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης του Άξονα Προτεραιότητας 3 κατά 7.200.000€ (+28,9%)
  - ▶ Δεν προτείνονται μεταβολές στην κατανομή των διαθέσιμων πόρων του Άξονα Προτεραιότητας 4.
  - ▶ Διατηρείται η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 5 με μεταβολή στην κατανομή των πόρων του ανά ΘΣ
  - ▶ Δεν προτείνονται μεταβολές στην κατανομή των διαθέσιμων πόρων των ΑΠ 6 & 7 της Τεχνικής Βοήθειας

B. Τροποποίηση των Δεικτών Εκρών και Αποτελεσμάτων του ΠΕΠ

- ▶ Αυξομειώσεις των τιμών στόχων διαφόρων δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων σε επιλεγμένες επενδυτικές προτεραιότητες του προγράμματος
- ▶ Διαγραφές δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων από διάφορες επενδυτικές προτεραιότητες.

Γ. Τροποποίηση του Πλαισίου Επιδόσεων του ΠΕΠ

- ▶ Μείωση της τιμής στόχου του Οικονομικού Δείκτη F100 του ΑΠ1
- ▶ Στον ΑΠ2, μείωση της τιμής στόχου του δείκτη εκρών CO19, αύξηση της τιμής στόχου του δείκτη εκρών CO09 και αύξηση της τιμής στόχου του Οικονομικού Δείκτη F100
- ▶ Αύξηση της τιμής στόχου του Οικονομικού Δείκτη F100 του ΑΠ3
- ▶ Καμία μεταβολή στο Πλαίσιο επιδόσεων του ΑΠ4
- ▶ Αύξηση της τιμής στόχου του δείκτη εκρών 10501 του ΑΠ5.

Δ. Ανάλυση πρότασης ανακατανομής των πόρων

Οι προτεινόμενες ανακατανομές πόρων μεταξύ ΘΣ είναι οι εξής:

ΤΑΜΕΙΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	Π/Υ ΔΔ	ΝΕΟΣ Π/Υ (ΔΔ)	Μεταβολή	% Μεταβολής
ΕΤΠΑ	1	9.500.000	7.600.000	-1.900.000	-20,0%
ΕΤΠΑ	2	8.538.948	7.288.948	-1.250.000	-14,6%
ΕΤΠΑ	3	55.231.039	47.381.039	-7.850.000	-14,2%
ΕΤΠΑ	4	31.246.289	36.246.289	5.000.000	16,0%
ΕΤΠΑ	5	7.396.094	8.896.094	1.500.000	20,3%
ΕΤΠΑ	6	64.079.169	59.579.169	-4.500.000	-7,0%
ΕΤΠΑ	7	31.141.712	40.141.712	9.000.000	28,9%
ΕΤΠΑ	9	18.611.869	18.611.869	0	0,0%
ΕΤΠΑ	10	12.970.340	12.970.340	0	0,0%
ΕΚΤ	8	7.188.195	4.888.195	-2.300.000	-32,0%
ΕΚΤ	9	45.103.925	47.403.925	2.300.000	5,1%
ΕΚΤ	TB	286.274	286.274	0	0,0%
ΕΤΠΑ	TB	4.210.908	4.210.908	0	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ		295.504.762	295.504.762	0	0,0%

7. Αποτίμηση της συνεισφοράς του ΕΠ Ήπειρος 2014 – 2020 στους στόχους της στρατηγικής ΕΥΡΩΠΗ 2020

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» βασίζεται στο μακροπρόθεσμο όραμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη των ευρωπαϊκών χωρών. Για την παρακολούθηση της Ε2020 έχουν τεθεί από την Ένωση πέντε στόχοι–για την απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και το κλίμα/ενέργεια– προς επίτευξη μέχρι το 2020 και κάθε κράτος-μέλος έχει υιοθετήσει τους δικούς του εθνικούς στόχους σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς.

Το ΕΠ Ήπειρος 2014 – 2020 σχεδιάστηκε έτσι ώστε αφενός να ανταποκρίνεται στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Περιφέρειας, αφετέρου να συμβάλλει στις προτεραιότητες της Ε2020 και στους εθνικούς στόχους που έχουν τεθεί στο πλαίσιο αυτής.

Ειδικότερα, το σύνολο των 10 Θεματικών Στόχων του Προγράμματος, με τις δράσεις που περιλαμβάνονται σε αυτούς, συνεισφέρει στις τρεις προτεραιότητες της Στρατηγικής ΕΥΡΩΠΗ 2020 και πιο συγκεκριμένα:

- **Θεματικοί Στόχοι 1, 2, 3:** Οι εν λόγω Θεματικοί Στόχοι (των οποίων οι πόροι αντιστοιχούν στο 24,8% της Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος και με βάση την πρόταση 6ης Αναθεώρησης του ΕΠ η χρηματοδοτική τους βαρύτητα θα παρουσιάσει μικρή μείωση και θα διαμορφωθεί σε 22,8%) συνδέονται άμεσα με την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και συμβάλλουν κατά κύριο λόγο στην προτεραιότητα της Ε2020 για μια «Έξυπνη ανάπτυξη».
- **Θεματικοί Στόχοι 4, 5, 6:** Οι εν λόγω Θεματικοί Στόχοι (των οποίων οι πόροι αντιστοιχούν στο 34,8% της Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος και με βάση την πρόταση 6ης Αναθεώρησης του ΕΠ η χρηματοδοτική τους βαρύτητα θα παρουσιάσει μικρή αύξηση και θα διαμορφωθεί σε 36,3%) συνεργούν για την επίτευξη της ολοκληρωμένης μετάβασης σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον και αποτελούν τους ΘΣ που συμβάλλουν κατά κύριο λόγο στην προτεραιότητα της Ε2020 για μια «Διατηρήσιμη ανάπτυξη».
- **Θεματικός Στόχος 7:** Ο εν λόγω Θεματικός Στόχος (του οποίου οι πόροι αντιστοιχούν στο 10,5% της Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος και με βάση την πρόταση 6ης Αναθεώρησης του ΕΠ η χρηματοδοτική του βαρύτητα θα παρουσιάσει μικρή αύξηση και θα διαμορφωθεί σε 11%) συνδέεται με την υλοποίηση υποδομών μεταφορών στο πλαίσιο Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και ΟΧΕ, έργα υποστήριξης ΔΕΔ-Μ, καθώς και με δράσεις βελτίωσης της οδικής ασφάλειας. Εκτιμάται ότι υποστηρίζει κατά κύριο λόγο την προτεραιότητα της Ε2020 για μια «Διατηρήσιμη ανάπτυξη».
- **Θεματικοί Στόχοι 8, 9 (ΕΚΤ):** Οι εν λόγω Θεματικοί Στόχοι (των οποίων οι πόροι αντιστοιχούν στο 17,7% της Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος) συνδέονται με την αναβάθμιση / υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού της περιφέρειας και συμβάλλουν κατά κύριο λόγο στην προτεραιότητα της Ε2020 για «Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς», ενώ παράλληλα επιμέρους παρεμβάσεις υποστηρίζουν και την προτεραιότητα της Ε2020 για μια «Έξυπνη ανάπτυξη».
- **Θεματικοί Στόχοι 9 (ΕΤΠΑ), 10:** Οι εν λόγω Θεματικοί Στόχοι (των οποίων οι πόροι αντιστοιχούν στο 10,7% της Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος) συνεργούν στην εξασφάλιση της πρόσβασης των κατοίκων της Περιφέρειας σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, καθώς και στη μείωση της περιφερειακότητας και του ελλείμματος σε κοινωνικές υποδομές (υγεία- πρόνοια, εκπαίδευση) και συμβάλλουν στην προτεραιότητα της Ε2020 για «Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς».

Σε ότι αφορά τη συνεισφορά του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 στους εθνικούς στόχους της Στρατηγικής ΕΥΡΩΠΗ 2020, σημειώνονται τα εξής:

1. Επενδύσεις σε Ε&Α (% του ΑΕΠ) (Εθνικός Στόχος: 1,3% του ΑΕΠ): Στον εν λόγω στόχο συνεισφέρουν οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 1 του Προγράμματος και την Επενδυτική Προτεραιότητα 1b. Οι διαθέσιμοι προγραμματικοί πόροι ανέρχονται σε 9 εκατ. € και με βάση τα στοιχεία ΟΠΣ στις 07.11.2023 έχουν ενταχθεί 45 έργα συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης περίπου 11,7 εκατ. €, με τον εκτιμώμενο π/υ ολοκλήρωσης τους να ανέρχεται σε 8,78 εκατ. €. Στα ανωτέρω έργα η συνεισφορά των επιχειρήσεων ανέρχεται σε 2,07 εκατ. € (προϋπολογιζόμενη ιδιωτική συμμετοχή στα εγκεκριμένα έργα) και με βάση τις εκτιμήσεις για το κλείσιμο οι ενισχυόμενες επιχειρήσεις θα συνεισφέρουν με πρόσθετους πόρους ύψους 1,55 εκατ. €. Με βάση τα ανωτέρω είναι φανερό ότι η συμβολή του Προγράμματος στο στόχο της Ε2020 για τις επενδύσεις σε Ε&Α θα ανέλθει σε 10,33 εκατ. €.

2. Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Εθνικός Στόχος 60,05 εκ. τόνοι ισοδύναμου CO₂): Στο στόχο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της Στρατηγικής ΕΥΡΩΠΗ 2020 συμβάλλουν οι δράσεις του Θεματικού Στόχου 4 στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2 του Προγράμματος, με τους διαθέσιμους προγραμματικούς πόρους να ανέρχονται σε 31,25 εκατ. €. Η συμβολή του προγράμματος στον ανωτέρω στόχο προέρχεται από 6 ενταγμένες πράξεις που περιλαμβάνουν την αναβάθμιση κτιρίων και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στον οικιακό κτιριακό τομέα και στα δημόσια κτίρια της Περιφέρειας, καθώς και από 16 ενταγμένες πράξεις των προσκλήσεων της ΕπΠρ 4ε. Η υφιστάμενη συμβολή των ανωτέρω δράσεων στη μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου ανέρχεται σε 8.823,61 τόνους ισοδύναμου CO₂ έως το τέλος του 2022 και εκτιμάται ότι θα σημειώσει περαιτέρω αύξηση στο κλείσιμο του Προγράμματος και θα ανέλθει σε ~11.000 τόνους ισοδύναμου CO₂ (0,44% του εθνικού στόχου).

3. Ενεργειακή απόδοση – μείωση της Κατανάλωσης Ενέργειας (Εθνικοί Στόχοι: Πρωτογενής Κατανάλωση Ενέργειας: 24,7 Mtoe και Τελική Κατανάλωση Ενέργειας: 18,4 Mtoe - Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 2,85 Mtoe το 2020): Στο στόχο μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας συμβάλουν άμεσα οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 4 του Προγράμματος μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ενεργοβόρων δημοσίων κτιρίων. Η εκτιμώμενη συμβολή προβλέπεται να είναι της τάξης των 1.000.000 kWh ανά έτος (στόχος του δείκτη CO₃₂). Ο δείκτης εκτιμάται ότι θα καλυφθεί πλήρως ή και θα υπερκαλυφθεί με την ολοκλήρωση των ενταγμένων πράξεων που συμβάλλουν σε αυτόν.

4. Ποσοστό Απασχόλησης (ηλικίες 20-64) (Εθνικός Στόχος: 70%): Στο στόχο ενίσχυσης της απασχόλησης συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα κυρίως οι ακόλουθες δράσεις του Προγράμματος:

- ΕπΠρ 3a - Δράση 3.1.1.1, με εκτιμώμενη συμβολή 30 ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης
- ΕπΠρ 3b - Δράση 3.2.1.1, με εκτιμώμενη συμβολή 3,20 ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης
- ΕπΠρ 3c - Δράση 3.3.1.1.A, με εκτιμώμενη συμβολή ~7 ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης
- ΕπΠρ 8i - Δράση 8.1.1.1, συμβάλλοντας με την απασχόληση 343 ανέργων έως σήμερα
- ΕπΠρ 9vi - Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, με αναμενόμενη συμβολή την απασχόληση 136 ανέργων.

5. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (Ποσοστό πληθυσμού 18-24 ετών, Εθνικός Στόχος: 10%): Το Πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει δράσεις που σχετίζονται άμεσα με τον στόχο μείωσης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Η συμβολή του στο εν λόγω στόχο είναι έμμεση και προκύπτει μέσα από τις δράσεις της ΕπΠρ 10a που αφορούν στην αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης.

6. Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ποσοστό πληθυσμού 30-34 ετών, Εθνικός Στόχος: 32%): Όπως και στη περίπτωση του προηγούμενου στόχου για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, το Πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει εκροές ή αποτελέσματα, τα οποία να τροφοδοτούν άμεσα το εν λόγω μέγεθος.

7. Μείωση αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (Εθνικός Στόχος: -450.000 σε σχέση με το 2008): Ο στόχος της καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς στους οποίους συνεισφέρει το ΕΠ Ήπειρος 2014-2020, μέσα από τις δράσεις του Θεματικού Στόχου 9, στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5. Οι προγραμματικοί πόροι του Θεματικού Στόχου 9 του ΕΚΤ ανέρχονται σε 45,1 εκατ. € και αποτελούν το 15,3% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος ενώ με βάση την πρόταση 6ης Αναθεώρησης του ΕΠ η χρηματοδοτική τους βαρύτητα θα παρουσιάσει μικρή αύξηση και θα διαμορφωθεί σε 16%.